

OMAISHOIDON TUEN OHJEET JA KRITEERIT

TAIVALKOSKI
Tubansien tarinoiden pitäjä

Taivalkosken sosiaali- ja terveystoimet

28.4.2021
Taivalkosken kunta

Sisällysluettelo

1 OMAISHOIDON TUKI.....	1
1.1 Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset.....	1
2 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN, PALVELUTARPEEN ARVIOINTI JA PÄÄTÖKSENTEKO	1
2.1 Palvelutarpeen arviointi.....	2
2.2 Omaishoidon asettamat vaatimukset.....	3
2.3 Viranhaltijapäätös omaishoidon tuesta	3
2.4 Muutos- ja valitusmahdollisuus.....	3
3 OMAISHOITAJAN HOITOTEHTÄVÄÄ TUKEVAT PALVELUT	4
3.1 Omaishoitajalle järjestettävä valmennus ja koulutus	4
3.2 Omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset.....	4
4 HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA.....	4
5 OMAISHOIDON SOPIMUS.....	4
7 OMAISHOIDONTUEN KESKEYTYS.....	5
7.1 Toimintatapa omaishoitajan sairastuessa	5
8 OMAISHOIDON TUEN MAKSULUOKAT	5
8.1 Omaishoidon määrät ja perusteet	6
8.2 Maksuluokka I.....	6
8.3 Maksuluokka II.....	6
8.4 Maksuluokka III	7
8.5 Osittainen hoidon maksuluokka.....	8
9. OMAISHOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA	8
9.1 Omaishoitajan vapaan toimintatapa	8
9.2 Omaishoitajan vapaan mahdollisuudet.....	8
10. OMAISHOIDON HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN	11
11. OMAISHOITOSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN, PURKAMINEN JA HOIDON KESKEYTYMINEN.....	11
11.1 Oleskelu ulkomailla	11

1 OMAISHOIDON TUKI

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, jonka myöntäminen perustuu kunnan harjintaan. Taivalkosken kunnan omaishoidon tuen myöntämisperusteet perustuvat lakiin omaishoidon tuesta (511/2016). Omaishoidon tuesta annetussa laissa (511/2016) säädetään muun muassa omaishoidon tuen myöntämisedellytyksistä, omaishoitajan hoitotehtävää tukevista palveluista, omaishoitajan vapaasta, hoitopalkkioista, hoito- ja palvelusuunnitelmasta sekä omaishoitosopimuksesta.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu tarvittavista palveluista hoidettavalle, omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitajan hoitotehtävää tukevista palveluista. Omaishoitajalla tarkoitetaan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen.

Taivalkosken kunnan sosiaali- ja terveystoimella on omaishoidon tuen järjestämisvastuu. Omaishoidon tuen myöntämisperusteet päättää Taivalkosken kunnan sosiaali- ja terveyslautakunta säännösten sallimissa rajoissa. Omaishoidon tuki maksetaan talousarvioon varatun määrärahan puitteissa ja kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Tuki maksetaan sopimuksessa sovitusta ajankohdasta lukien, aikaisintaan hakemuksen saapumisesta seuraavan kalenterikuukauden alusta. Tukea ei makseta, jos hakija on pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa. Omaishoidon palkkion maksupäivä on jälkikäteen kalenterikuukauden viimeisenä päivänä.

1.1 Omaishoidon tuen myöntämisen edellytykset

Omaishoitolain 3 §:n mukaan omaishoidon tuen yleiset myöntämisedellytykset ovat:

- henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa
- hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla
- hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
- omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää
- hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
- tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että henkilö tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, jotta hän voisi selviytyä omissa kotiloissaan. Omaishoidon tukea ei myönnetä sosiaali- ja terveydenhuollon asumisyksiköihin, hoitokoteihin tai kunnan palvelutaloasuntoihin.

Omaishoidon tukea voidaan myöntää jos lapsi alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi tarvitsee päivittäistä ja yhtäjaksoista hoitoa tai huolenpitoa. Omaishoidon tuen tarkoituksena on mahdollistaa lapsen kotona tapahtuva hoito.

2 OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN, PALVELUTARPEEN ARVIOINTI JA PÄÄTÖKSENTEKO

Omaishoidon tuen myöntämisen lähtökohtana on, että hoidettavan omainen tai läheinen haluaa ryhtyä omaishoitajaksi ja että hoidettava hyväksyy hänet hoitajakseen. Omaishoidon tukea haetaan omaishoidon tuen hakemuksella, joka palautetaan hakemuksessa mainittuun osoitteeseen. Hoidon tarve ja hoidon sitovuus arvioidaan kotikäynnillä.

Kirjallisia hakemuksia saa taivalkoski.fi omaishoidon tuki

2.1 Palvelutarpeen arviointi

Omaishoidon tuen myöntäminen pohjautuu omaishoitajan ja omaishoidettavan toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Arviointi koostuu kotikäynnillä tehtävästä havainnoinnista, omaishoidettavan ja omaishoitajan haastatteluista sekä toimintakyvyn arvioinnista. Omaishoidon tuen arvioinnissa voidaan käyttää apuna mm. toimintakykyä ja muistia kuvaavia mittareita, lääkärinlausuntoja sekä muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja. Omaishoidon tuen palvelutarpeen arviointi käynnit ovat maksuttomia.

Hoitoisuusluokkaa ja toimintakykyä arvioitaessa otetaan huomioon hoidettavan ja hoitajan kokonaistilanne: fyysinen ja psyykinen tila, ikä, sosiaaliset suhteet, muut sosiaali- ja terveyspalvelut sekä yhteiskunnan tukimuodot. Perheen normaalit sisäiset vastuut, kuten puolisoiden välinen tavanomainen auttaminen ja vanhempien tavanomainen vastuu lapsesta, huomioidaan arvioinnissa. Omaishoidon tuen määrää arvioitaessa huomioidaan aina hoitajan osuus hoitotyöstä sekä muiden tahojen antama hoito ja palvelu. Tuen myöntämisen perusteena arvioidaan myös, onko hoitaja joutunut vähentämään omaa työntekeään toimiakseen omaishoitajana.

Kun kunnallisen sosiaalihuollon palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä, hänen on huolehdittava, että henkilön kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. (sosiaalihuoltolaki 36 §)

Palvelutarpeen arviointi on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvioinnin tekeminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun asiakas, asiakkaan omainen tai läheinen tai hänen laillinen edustajansa on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnalliseen viranomaiseen palvelujen saamiseksi, jos:

- 1) henkilö on yli 75-vuotias;
- 2) henkilö saa vammaisetuksista annetun lain 570/2007) 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista ylintä hoitotukea.

Erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointi on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Lasten ja nuorten omaishoidon tuen arvioinnissa huomioidaan lapsen ja nuoren ikätasoa vastaava päivittäinen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve. Lisäksi arvioidaan liikuntakykyä, kommunikaatiotaitoja ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarvetta. Päätöstä tehtäessä huomioidaan omaishoitoperheen kokonaistilanne ja hoidon sitovuus.

Pienten lasten kohdalla omaishoidon myöntämisperusteet arvioidaan yksilökohtaisesti, koska pieni lapsi tarvitsee muutenkin ympärivuorokautisesti vanhempien hoitoa ja hoivaa.

Kehitysvammaisten aikuisen ja mielenterveyskuntoutujien kohdalla sovelletaan kokonaisarviota heidän päivittäisen hoivan ja huolenpidon, sekä ohjauksen ja valvonnan tarpeesta ja sitovuudesta.

Omaishoito on aina henkilökohtaiseen hoitoon ja huolenpitoon annettavaa apua, ei ainoastaan kodin ulkopuolista asiointia eikä kodinhoidollisia töitä.

2.2 Omaishoidon asettamat vaatimukset

Omaishoitajaksi hakeutuvan henkilön tulee olla 18 vuotta täyttänyt sekä elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Omaishoitajan terveydentilan ja toimintakyvyn pitää vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia. Omaishoidon tuen päätöstä tehtäessä arvioidaan, selviytyykö hoitajaksi esitetty henkilö omaishoitoon sisältyvistä tehtävistä. Hoitajan tulee kyetä suoriutumaan päivittäisistä toiminnoista sekä ottamaan kokonaisvastuu hoidettavan hoidosta. Arvioinnissa kiinnitetään huomioita muun muassa hoitajan mahdollisiin sairauksiin, muistiin, liikuntakykyyn, elämäntapoihin ja kykyyn selviytyä päivittäisistä toiminnoista. Hoitajan soveltuvuudesta hoitotyöhön voidaan edellyttää lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan lausuntoa.

On mahdollista, että hoitajan oma toimintakyky on jo niin alentunut, että hoitajan rooli on hänelle kohtuuton. Tällöin riski omaishoitajan uupumiseen ja kykenemättömyyteen vastata hoidettavan tarvitsemasta hoidosta ja hoivasta on suuri. Tällaisissa tilanteissa omaishoitajan ja hoidettavan hyvinvointi voidaan turvata järjestämällä heille omaishoidon tuen sijasta muulla tavoin tarpeenmukaiset ja riittävät sosiaali- ja terveystalvet.

Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoitajalla on päivittäisiä toimintoja haittaava muistisairauksia tai mielenterveyden ongelma. Omaishoidon tukea ei myönnetä, mikäli hoitajalla on päihteiden väärinkäyttöä tai jos hoitajan terveydentila rajoittaa häntä toimimasta omaishoitajana, vaikka rinnalle voitaisiin järjestää riittävä määrä hoidettavalle tulevia palveluja ja tukea. Mikäli omainen tai muu läheinen toimii vaikeavammaisen henkilökohtaisena avustajana, hän ei voi toimia samaan aikaan omaishoitajana (laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987).

2.3 Viranhaltijapäätös omaishoidon tuesta

Taivalkoskella omaishoidontuki kuuluu sosiaali- ja terveystalvetjen alaisuuteen. Omaishoidon yhdyshenkilönä toimii kotihoidon palveluohjaaja ja kehitysvammatyön palveluohjaaja. Omaishoidontukipäätöksistä vastaa omaishoidontukiryhmä, johon kuuluu johtava sosiaalityöntekijä, kotihoidon palveluohjaaja, kehitysvammatyön palveluohjaaja, kotisairaanhoidaja, kotihoidon esimies, terveystalvetkeskuksen vuodeosaston osastonhoitaja ja hoitotyönjohtaja.

Omaishoidon tuesta laaditaan kirjallinen viranhaltijapäätös. Omaishoidon tuen päätökset ja sopimukset tehdään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleviksi ja tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa. Omaishoidon tuen kielteinen päätös perustellaan hakijalle. Tarvittaessa voidaan ohjata myös muiden talvetjen ja tukien piiriin. Hoitopalkkiota ei makseta takautuvasti eikä sitä myönnetä kuukautta lyhyemmäksi ajaksi. Perheen tuloja tai varallisuutta ei oteta huomioon palkkiota myönnettäessä. Omaishoidon tuki voidaan myöntää määrääjäksi erityisesti perustellusta syystä.

2.4 Muutos- ja valitusmahdollisuus

Omaishoidon tukipäätökseen on liitettävä ohjeet sen saattamiseksi toimielimen käsiteltäväksi muutos- ja valitusasioissa. Viranhaltijan päätökseen tyytymätön asiakas voi saattaa päätöksen lautakuntaan sekä sen jälkeen hallinto-oikeuteen. Viranhaltijapäätökseen liitetään ohje muutoksenhaun saattamisesta Taivalkosken sosiaali- ja terveystalvetkuntaan. Muutosta sosiaali- ja terveystalvetkunnan päätökseen haetaan valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimuksen laatimisesta ohjeistetaan päätöksen liitteessä sekä tarvittaessa palveluohjauksella.

3 OMAISHOITAJAN HOITOTEHTÄVÄÄ TUKEVAT PALVELUT

3.1 Omaishoitajalle järjestettävä valmennus ja koulutus

Omaishoitolain 3 a §:n mukaan (511/2016) kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten. Tarve valmennukselle tai koulutukselle arvioidaan osana palvelutarpeen arviointia ja kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan (omaishoidon tuen suunnitelmaan). Valmennuksen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon myös omaishoitajan ja hoidettavan mielipide.

Omaishoitajan valmennuksen tavoitteena on tukea omaishoitajuutta sekä kehittää omaishoitajaksi ryhtyvän henkilön valmiuksia omaishoitajana toimimisessa. Valmennusta voidaan järjestää jo ennen omaishoitotehtävän alkamista.

3.2 Omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Kunnan on tarvittaessa järjestettävä omaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Tarve tarkastuksille ja muille palveluille arvioidaan osana palvelutarpeen arviointia ja kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tavoitteena on omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen. Tarkastuksella tavoitellaan ongelmien tunnistamista ja hoitamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Samalla omaishoitajaa tuetaan tekemään hänen omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäviä valintoja. Tarkastukset ovat omaishoitajalle vapaaehtoisia. Hyvinvointi- ja terveystarkastukset ovat maksuttomia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 5 §:n 1) kohdan perusteella.

Hoidettavan omatyöntekijä voi ohjata omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastukseen, jos omaishoitajalla ilmenee jaksamis- tai muita omaishoitoon vaikuttavia ongelmia. Hyvinvointi- ja terveystarkastus eivät ole välttämättä tarpeellisia esimerkiksi silloin, kun omaishoitaja on työterveyshuollon piirissä tai kun kyseessä on lyhytaikainen omaishoito.

4 HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA

Omaishoidon tuki perustuu hoito- ja palvelusuunnitelmaan (omaishoidon tuen suunnitelmaan), joka laaditaan yhdessä omaishoitajan ja -hoidettavan kanssa. Laadittu suunnitelma on omaishoitoa koskevan sopimuksen liitteenä.

Suunnitelmaan kirjataan:

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
- muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö
- suunnitelma hoidettavan hoidon järjestämiseksi hoitajan lakisääteisen vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien ja hoitajan äkillisen sairastumisen tai kriisitilanteen aikana
- muut hoitoa koskevat asiat

5 OMAISHOIDON SOPIMUS

Omaishoidon sopimuksella tarkoitetaan hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä sopimusta omaishoidon järjestämisestä (omaishoitolaki 2 §). Sopimukseen liitetään hoidettavaa koskeva hoito- ja palvelusuunnitelma. Tuen maksamisen edellytyksenä on allekirjoitettu sopimus liitteineen. Omaishoitaja ei ole työsuhteen (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen

kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan (omaishoitolaki 10 §). Omaishoidon sopimusta ei tehdä, jos sopimuksen tekeminen on vastoin hoidettavan tahtoa.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on vakuutettava hoitaja työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 3 §:n 1 momentin mukaisella vakuutuksella. Omaishoidon tuki saattaa vaikuttaa hoitajan saamiin etuuksiin ja hoitajan tulee itse tarkistaa etuuden maksajalta ennen sopimuksen tekoa tuen vaikutus.

6 OMAISHOIDON TUEN SEURANTA

Kaikki omaishoidontukipäätökset kirjataan näkyville kunnan sosiaali- ja terveystieteiden asiakastietojärjestelmään. Omaishoidon tuen tarvetta seurataan vähintään vuosittain joko kotikäynnillä tai puhelimitse.

7 OMAISHOIDONTUEN KESKEYTYS

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua keskeytyksen alkamisesta lukein. (omaishoitolain 9 §:n 2 momentti) Jos omaishoito keskeytyy muusta kuin hoidettavan terveydellisestä syystä, hoitopalkkion maksaminen lakkaa välittömästi.

Omaishoitajan sairastuessa tai muun omaishoitajan akuutin terveystilan hoidon ajaksi Taivalkosken kunta vastaa hoidettavan hoidon järjestämisestä. Omaishoidon tuen maksaminen ei keskeydy ajalta, jolloin hoidettava on ympärivuorokautisessa kuntoutuksessa. Mikäli omaishoidosta vastaa poissaolon aikana joku muu omaishoitajan ja hoidettavan hyväksymä läheinen, voidaan palkkio maksaa hänelle kalenterikuukauden ajalta.

Lakisääteistä vapaata ei kerry ajalta, jolta ei makseta hoitopalkkiota.

Sekä omaishoitajan että hoidettavan keskeytyksistä tulee aina ilmoittaa omaishoidon vastaavalle henkilölle. Ilmoitusvelvollisuus koskee yli vuorokauden kestäviä keskeytyksiä.

7.1 Toimintatapa omaishoitajan sairastuessa

Omaishoitajan sairastuessa, omaishoitaja ottaa yhteyttä omaan palveluohjaajaansa virka-aikana. Virkaajan ulkopuolella otetaan yhteyttä Taivalkosken terveyskeskuksen vuodeosastoon.

8 OMAISHOIDON TUEN MAKSULUOKAT

Hoitopalkkiota maksetaan omaishoitajalle, jolla on voimassaoleva omaishoitosopimus Taivalkosken kunnan kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain hoitopalkkion alimman määrän sekä vahvistaa palkkioihin sosiaaliturvakuluineen tehtävän indeksikorotuksen. Indeksikorotukset tehdään vuosittain sosiaali- ja terveysministeriön ohjeiden mukaan. Hoitopalkkio voidaan maksaa alennettuna hoitajan pyynnöstä (esim. eläkkeeseen vaikuttava tuloraja huomioiden).

Hoitopalkkioiden määräytymisen perusteena voidaan käyttää suuntaa antavina mittareina RAI toimintakykymittaria, muistisairaitten kohdalla MMSE- Mini-Mental State Examination ja /tai ADCS-ADL toimintakykymittaria. Kehitysvammaisten henkilöiden, mt- kuntoutujien ja sairaan lapsen toimintakykyä arvioidaan ja havainnoidaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä.

8.1 Omaishoidon määrät ja perusteet

Taivalkosken kunta porrastaa omaishoidon tuen maksettavat hoitopalkkiot hoidettavan hoidon, sitovuuden ja vaativuuden perusteella kolmeen (3) maksuluokkaan. Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden suuruudesta ja alimmasta hoitopalkkiosta säädetään omaishoitotuen laissa (511/2016).

8.2 Maksuluokka I

Maksuluokka I hoitopalkkio on **413,45 euroa kuukaudessa**.

Hoidettava on pitkäaikaissairas, vammainen tai ikäihminen. Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa ja huolenpitoa ja/tai valvontaa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa. Esim.

- wc-toiminnoissa ja hygienian hoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/siirtymisissä

Hoidettava on ajan tasalla ajan ja paikan suhteen. Hoidettava voi olla osan aikaa päivästä yksin. Hän ei tarvitse jatkuvaa valvontaa eikä ympärivuorokautista avustamista. Ilman omaishoitajaa asiakas tarvitsisi runsaasti kotihoidon palveluja. Päävastuu hoidosta on omaishoitajalla. Hoidettavan hoitamiseen on mahdollista saada tukea kotihoidolta enintään 30 tuntia kuukaudessa.

Asiakasryhmän ulkopuolelle jäävät asiakkaat, joilla avun tarve kohdistuu pelkästään asiointi- ja kodinhoitotehtäviin.

Lapsilla hoidon ja huolenpidon sitovuutta ja hoidon tarvetta verrataan samanikäisten terveiden lasten tarvitsemaan hoitoon ja huolenpitoon.

Iäkkäiden arviointi mittarit:

(yksi tai useampi mittari ”hälyttää” ja IADL-viitearvot ylittyvät ja MAPLe arvo ylittyy)

RAI Screener kriteerit

- Maple, 3 (kohtalainen avuntarve)
 - CPS_6, 3–4 (kognitio keskivaikea - vaikea heikkeneminen)
 - ADL- H_6, 3–4 (tarvitsee runsaasti apu)
 - IADL_21 vähintään 13 (tarvitsee paljon apua)
 - CAPS: useita riskitekijöitä (mm. sairauksiin ja laitoshoidon uhkaan liittyviä)
- Lisäksi MMSE 18–30 (27–24 mahdollinen lievä kognitiivinen heikentyminen, 23–18 lievä heikentyminen)

8.3 Maksuluokka II

Maksuluokka II hoitopalkkio on **537,75 euroa kuukaudessa**.

Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja huolenpitoa ja/tai valvontaa. Hoidettavuus on lähes samaa tasoa kuin pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa vaativassa hoidossa. Omaishoito on vaihtoehto ympärivuorokautiselle palveluasumiselle.

Hoidettavan hoito ja huolenpito edellyttävät hoitajan kokopäiväistä työpanosta, hoitovastuuta ympäri vuorokauden ja hoidettavaa ei voi jättää hetkeksikään ilman hoitoa tai valvontaa.

Hoidettava saa erityishoitotukea ja korkeimman vammaistuen.

Lapsilla hoidon ja huolenpidon sitovuutta ja hoidon tarvetta verrataan samanikäisten terveiden lasten tarvitsemaan hoitoon ja huolenpitoon.

lääkäiden arviointimittarit:

(yksi tai useampi mittari ”hälyttää” ja IADL-viitearvot ylittyvät ja MAPLe arvo ylittyy)

RAI Screener

- MAPLe 4 (suuri palveluntarve)
- CPS_6, 4–5 (Kognition keskivaikea -vaikea heikkeneminen)
- ADL-H_6, 4–5 (runsaasti apua-autettava)
- IADL_21 vähintään 17 (muut suorittivat toiminnon TAI toimintoa ei tapahtunut lainkaan)
- CAPS: useita riskitekijöitä (mm. sairauksiin ja laitoshoidon uhkaan liittyviä)
- Lisäksi MMSE 0-20, lievä tai keskivaikea tai vaikea muistisairaus.

8.4 Maksuluokka III

Maksuluokka III hoitopalkkio on **826,90 euroa kuukaudessa**

Tähän ryhmään kuuluva henkilö on hoidollisesti raskaassa ja lyhytaikaisessa siirtymävaiheessa. Edellytyksenä on, että hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja palvelua. Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista avustamista ja läsnäoloa (myös yöllä runsasta avuntarvetta). Hoidettava tarvitsee runsaasti hoivaa ja huolenpitoa ja on täysin autettava kaikissa toiminnoissa ympärivuorokautisesti.

Hoitaja on raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai päätoimista opiskelua. Hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäisiä suurempia tuloja eikä oikeutta sairaskorvauslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen vuorottelukorvaukseen. Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi saattohoitotilanne, siirtyminen hoitomuodosta toiseen (esimerkiksi laitoksesta kotiin), vammaisen lapsen koulunkäynnin aloittaminen tai henkilön toipuminen vakavasta onnettomuudesta. Tällöin hoidettava tarvitsee lyhytaikaisesti normaalia enemmän hoivaa ja huolenpitoa. Hoitaja sitoutuu tällöin vastaamaan hoidettavan henkilökohtaisesta hoivasta ja huolenpidosta sekä valvonnasta ja ohjauksesta ympärivuorokautisesti. Kyse on lyhytaikaisesta jaksosta, jonka kesto määräytyy tapauskohtaisesti. Siirtymävaiheen kestoa ei ole laissa määrätty.

lääkäiden arviointimittarit:

(yksi tai useampi mittari ”hälyttää” ja IADL-viitearvot ylittyvät ja MAPLe arvo ylittyy)

RAI Screener

- MAPLe 5 (erittäin suuri palveluntarve)
- CPS_6, 4–6 (kognition keskivaikea – erittäin vaikea heikkeneminen)
- ADL-H_6, 5–6 (autettavatäysin autettava)
- IADL_21, vähintään 17 (muut suorittivat toiminnon TAI toimintoa ei tapahtunut lainkaan)
- CAPS: useita riskitekijöitä (mm. sairauksiin ja laitoshoidon uhkaan liittyviä)

8.5 Osittainen hoidon maksuluokka

Osittaisen hoidon maksuluokka on **0–200 euroa/kuukaudessa**

Osittaisen hoidon mukaista hoitomaksua voidaan maksaa, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mikä omaishoitolain 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä tai siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Tähän ryhmään kuuluva henkilö on osittain itsenäisesti suoriutuva. Hän ei tule toimeen ilman ajoittaista ulkopuolista apua tukipalveluissa, kuten esimerkiksi asioinnissa, talon lämmityksessä, raskaammissa kotitöissä ja lumitöissä ja hän joutuu muuttamaan ilman ulkopuolista tukea palvelujen lähelle tai hänelle joudutaan järjestämään jatkuvaa kotiapua. Avun tarve tulee olla päivittäistä. Maksuluokka ei oikeuta lakisääteiseen omaishoitajan vapaaseen.

9. OMAISHOITAJALLE JÄRJESTETTÄVÄ VAPAA

9.1 Omaishoitajan vapaan toimintatapa

Taivalkosken kunnan kanssa omaishoitosopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveystalvakuja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. (29.6.2016/511). Jos hoidettava on säännöllisesti hoidossa kodin ulkopuolella (esim. intervallihoito) 16 vrk tai enemmän, omaishoidon tuen palkkiota ei makseta kyseiseltä kuukaudelta.

Vapaasta ja sen järjestämisestä sovitaan omaishoidon tukea koskevassa hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla pidemmän vapaajakson. Vapaapäivät on pidettävä kohtuullisen ajan kuluessa ja edellisen vuoden vapaapäivät on pidettävä alkavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Vapaapäivät sovitaan aina etukäteen omaishoidon tuen vastuuhenkilön ja hoitoa antavan yksikön kanssa.

Omaishoitajan vapaat pyritään järjestämään säännöllisesti ja suunnitelmallisesti ottaen huomioon hoitajan yksilölliset toivomukset ja kunnan mahdollisuudet järjestää vapaa. Vapaan aikainen hoito pyritään lähtökohtaisesti järjestämään avohuollon palveluna. Laitosmuotoista sijaishoitoa käytetään vain, kun vapaan järjestäminen ei hoidettavan tarpeiden takia ole muutoin käytännössä mahdollista. Omaishoitajan vapaapäivien osalta peritään asiakasmaksuna lakiin perustuva omavastuuosuus.

Vapaita ei voi käyttää etukäteen. Harkinnanvaraista vapaata ei pääsääntöisesti voi kerryttää vaan se pidetään kalenterikuukausittain. Jos asiakkaalla on myös harkinnanvaraisia vapaita, lakisääteiset ja harkinnanvaraiset vapaat on pidettävä kalenterikuukauden aikana.

9.2 Omaishoitajan vapaan mahdollisuudet

Sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista annetussa Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa 6 b § kunta saa periä lakisääteisen vapaan ajalta asiakasmaksua. Hoitovuorokaudella tarkoitetaan saapumisajasta seuraavaa 24 tunnin jaksoa.

Omaishoitajalla on **mahdollisuus valita yksi vaihtoehto** vapaiden järjestämiseen kerrallaan ja noin puolen vuoden välein tarkastellaan tilannetta uudelleen.

Omaavuutu ei peritä lakisäateisten vapaiden omaishoidettavan kotona tapahtuvasta sijaishoitajan käytöstä. Pats liittyy Sosiaali- ja terveyslautakunnan patkseen 19.5.2015 § 57. Omaishoidettavan kodin ulkopuolella tapahtuvasta lakisäateisen vapaan aikaisesta sijaishoidosta peritään asiakkaalta asiakasmaksua enintään **11,40 euroa/vrk tai alle 12h enintään **5,75 euroa**.**

1. Omaishoitajan vapaa sijaishoitaja- toimeksiantosopimuksella

Omaishoitajan lakisäateisen vapaan tai muun poissaolon aikainen voidaan tilapäishoito jarjestn omaisen, läheisen tai muun tehtävän soveltuvan henkilön avulla toimeksiantosopimuksella kotona tai sijaishoitajan kotona tapahtuvana sijaishoitona. Kunnan edustaja arvioi soveltuuko hoitaja tehtävän ja onko hoito hoidettavan edun mukaista.

Sijaishoitajalle maksettava hoitopalkkio on **80,02 euroa/vrk**. Sijaishoidon palkkiota maksetaan enintään omaishoidon lakisäateisten vapaiden kertymää vastaavalta ajalta eli enintään 3 vrk/kk (3 x 80,02 euroa).

Omaishoidettavan **codin ulkopuolella tapahtuvasta sijaishoidosta** maksetaan sijaishoitajalle kulu- korvaus, joka on **21,19 euroa/vrk**. Sijaishoidon palkkiota maksetaan enintään omaishoidon lakisäateisten vapaiden kertymää vastaavalta ajalta eli enintään 3 vrk/kk. (3 x 21,19 euroa) tai alle 12 tunnin sijaishoidosta **15,96 euroa/pv**. Sijaishoidon palkkiota maksetaan enintään omaishoidon lakisäateisten vapaiden kertymää vastaavalta ajalta eli enintään 6 pv/kk (6 x 15,96 euroa).

Muun kuin omaishoitajan lakisäateisen vapaan ajalta asiaksmaksu maarytyy ikaihmissen tilapäisen asumispalvelun mukaisesti: omavastuu 25,00 euroa vuorokausi silloin, kun sijaisuus kestää yli 12 tuntia ja alle 12 tunnin sijaishoidosta omavastuu on 17,60 €/kerta.

Muun kuin omaishoitajan lakisäateisen vapaan ajalta maksu maarytyy **kehitysvammaisten** lyhyt- aikaispaikan asumispalvelun mukaisesti, ympärivuorokautinen palveluasuminen omavastuu **24,00 €/vrk**. Alle 16-vuotiaan ympärivuorokautinen palveluasuminen omavastuu (kestää yli vuorokauden) 12 €/vrk. Päivähoito alle 8 h **6,00 €** ja päivähoito yli 8 ja alle 14h **9,00 €** mukaisesti.

2. Omaishoidon ympärivuorokautisen tuen sijaishoitaja- palveluseteli

Omaishoitajan vapaan järjestäminen kotiin ympärivuorokautisen sijaishoitajapalvelun avulla. Omaishoitaja ostaa saamallaan palvelusetelillä kotiin tuotettavaa ympärivuorokautista palvelua valitsemallaan palveluseteliyrittajlt. Sijaishoitajan tehtavn on asiakkaan perushoidosta ja turvallisuudesta huolehtiminen sekä normaaliin päivittäiseen elämän kuuluviissa tehtävissä avustaminen tai niiden suorittaminen. Hän voi hoitaa myös kodin päivittäiseen siisteyteen liittyviä tehtäviä.

Yhden palvelusetelin **arvo 95 euroa** ja mahdollisuus on saada 1-3 kpl palveluseteliä kuukaudessa. Palvelusetelit voidaan myont 1/2 vuodeksi kerrallaan (6- 18 seteliä). Kunta maksaa palvelusetelinarvon palvelun tuottajalle.

Omaavuutuosuudeksi jää palvelutuottajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan enintään 11,40 euroa/palveluseteli. Matka-ajat asiakkaan luokse ja luota eivät sisälly avustusaikaan. Kunta ei maksa erillistä korvausta matka-ajasta ja kilometreistä. Asiakas ja palveluntuottaja sopivat keskenään kilometrikorvauksen perinnst.

3. Omaishoidon kotihoidon tuki- ja hoivapalveluseteli

Omaishoitaja voi valita lakisäateisen vapaansa vaihtoehtoksi omaishoidon kotihoidon tuki- ja hoivapalvelusetelin **arvoltaan 252 euroa/kk**. Palvelusetelillä voi ostaa muun muassa sijaishoitajan kotiin,

siivousta, ikkunoiden pesua, vaatehuoltoa, kauppa- ja asiointipalvelua, kylvytys - ja saunotuspalvelua, turvapalvelua, sosiaalista kanssakäymistä edistävää palvelua, lumityöt - ja pihatyöt palvelua, ruoka- ja leivontapalvelua, halonhakkuuta yms. Palveluseteli voidaan myöntää ½ vuodeksi kerrallaan (6 seteliä). Kunta maksaa palvelusetelinarvon palveluntuottajalle. Asiakas tekee palvelukohtaisen sopimuksen kotipalveluista ja hoivasta sekä ajankohdasta palveluntuottajan kanssa.

Ostavastuuosuudeksi jää palveluntuottajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaan enintään 11,40 euroa/palveluseteli. Matka-ajat asiakkaan luokse ja luota eivät sisälly avustusaikaan. Kunta ei maksa erillistä korvausta matka-ajasta ja kilometreistä. Asiakas ja palveluntuottaja sopivat keskenään kilometrikorvauksen perinnästä.

4. Perhehoito

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Perhehoito on hoidettavalle kodinomainen vaihtoehto, jossa huolenpidosta vastaa ajan myötä tutuksi tuleva perhehoitaja. Perhehoidossa on mahdollista antaa yksilöllistä hoivaa ja huolenpitoa: ryhmäkoko on pieni ja hoitaja pysyy samana. Perhehoidossa toteutuvat myös tärkeä säännöllinen päivärytmi sekä pienet yhdessä tehtävät arjen askareet. Perhehoidon vahvuutena on turvallinen ja tavallinen perhe-elämä. Lyhytaikainen perhehoito on tarkoitettu myös kehitysvammaisen kotona asumisen tukemiseen. Perhehoito mahdollistaa omaishoitajien vapaa-päivien pitämisen ja tukee kehitysvammaisten sekä iäkkäiden perheiden arjessa jaksamista.

Muun kuin omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta, tilapäis- tai jaksohoidon asiakasmaksun omavastuu määräytyy kokopäivä **yli 6 h 30 euroa/vrk ja enintään 6 h 15 euroa.**

5. Ryhmäkoti Tuikku

Ryhmäkoti tarjoaa ympärivuorokautista kodinomaista ja yksilöllistä asumispalvelua kehitysvammaisille asiakkaille. Ryhmäkodissa on 2 tilapäispaikkaa.

Muun kuin omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta maksu määräytyy **kehitysvammaisten** lyhytaikaispaikan asumispalvelun mukaisesti, ympärivuorokautinen palveluasuminen omavastuu **24,00 €/vrk**. Alle 16-vuotiaan ympärivuorokautinen palveluasuminen omavastuu (kestää yli vuorokauden) 12 €/vrk. Päivähoito alle 8 h **6,00 €** ja päivähoito yli 8 ja alle 14h **9,00 €** mukaisesti.

6. Kataja/ Pihlaja

Asumispalvelut Kataja ja Pihlaja tarjoavat tuettua ja tehostettua lyhytaikaista asumista. Hoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti sopimusta tehdessä.

Muun kuin omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta asiakasmaksu määräytyy tilapäisen asumispalvelun mukaisesti omavastuu **25 euroa/vrk ja 17,60 euroa/ kerta** enintään 10 h tai yöhoito 12h.

7. Taivalkosken terveyskeskuksen kuntouttava osasto

Omaishoidon vapaiden jaksoilla ennaltaehkäistään omaishoidettavan toimintakyvyn heikkenemistä, vahvistetaan ja tuetaan asiakkaan toimintakykyä sekä helpotetaan läheisten ja omaishoitajien jaksamista. Hoitopaikka on varattava hyvissä ajoin.

Muun kuin omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajalta asiakasmaksu määräytyy lyhytaikaisen laitoshoidon mukaisesti omavastuu **38,10 euroa/vrk ja 17,60 euroa/ kerta** enintään 10 h tai yöhoito 12h.

8. Päivätoiminta

Päivätoiminnan voi valita omaishoidon lakisääteisten vapaiden sijasta. **Yksi lakisääteinen vuorokausi vastaa kahta kokopäiväistä päivätoimintaa.** Yhden päivätoimintapäivän omavastuu **5,75 euroa.** Päivätoiminta sisältää ruokailut ja toiminnan. **Kuljetus ei sisälly lakisääteisen omaishoidon päivätoimintapalveluun.**

Mikäli päivätoimintapäiviä käytetään kuukauden aikana enemmän kuin kolme (lakisääteinen vapaa on 3vrk/kk), ylimeneviltä päiviltä peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan määrittelemä asiakasmaksu.

9. Omaishoidettavien lyhytaikainen päivähoito

Kataja, Lammentie 4, Taivalkoski

Päivähoito on omaishoitoa tukevaa toimintaa.

Päivähoito voi olla mihin aikaan vuorokaudesta tahansa, enintään 4 h/päivässä. Omaishoitaja voi tuoda iäkkään omaishoidettavan Katajaan päivähoitoon ohjattuun ja valvottuun toimintaan. esim. lääkärissä ja harrastuksissa käynnin ajaksi, omaa aikaa tms. tarvitessaan. Lyhytaikaisen päivähoiton maksu on **7,50 euroa/kerta.** Ei sisällä aterioita, saunotusta ja kuljetusta.

10. OMAISHOIDON HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN

Omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelma (omaishoidon tuen suunnitelma) päivitetään vähintään vuoden välein ja tarvittaessa asiakkaan, omaisen tai sosiaali- ja terveydenhuollon henkilön pyynnöstä. Omaishoitosopimuksen jatkuminen edellyttää hoito ja palvelusuunnitelman päivittämistä. Päivittäminen tehdään ensisijaisesti hoidettavan kotona, perustellusta syystä päivitys voidaan tehdä myös muussa sovitussa paikassa. Muutokset hoitopalkkion tukiluokassa tulevat voimaan yhteydenotosta/vireillepanosta aikaisintaan seuraavan kalenterikuukauden alusta.

11. OMAISHOITOSOPIMUKSEN IRTISANOMINEN, PURKAMINEN JA HOIDON KESKEYTYMINEN

Taivalkosken kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta tai hoitajasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua hoidon keskeytymisestä.

Mikäli hoidettavan kotikunta muuttuu Taivalkosken kunnan ulkopuolelle, omaishoidon tuen maksaminen päättyy muuttopäivään.

11.1 Oleskelu ulkomailla

Omaishoidon tukea voidaan maksaa enintään kolmen kuukauden ajalta omaishoitajalle, joka matkustaa hoidettavan kanssa ulkomaille. Jos ulkomailla oleskelu jatkuu yli kolme kuukautta, omaishoidon sopimus irtisanotaan. Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus ennen matkan alkamista ja sieltä palattuaan

Yhteystiedot:

Kotihoidon palveluohjaaja
p. 0400 530 257

Kehitysvammatyön palveluohjaaja
p. 040 542 1273

Hoitotyönjohtaja
p. 040 592 5751

Johtava sosiaalityöntekijä
p. 040 591 7237